

KULUTTAJAVIRASTON OHJEET UIMAHALLIEN JA KYLPYLÖIDEN TURVALLISUUDEN EDISTÄMISEKSI

Kuluttajaviraston
julkaisusarja 4/2002

ISSN 0788-544X
ISBN 951-681-028-4 (nid.)
ISBN 951-681-029-2 (PDF)

Kuluttajaviraston ohjeita

Dnro 2002/52/3709

16.8.2002

Säädösperuste:

Tuoteturvallisuuslaki 914/1986

Kohderyhmät:

- suunnittelijat
- toiminnanharjoittajat
- valvontaviranomaiset

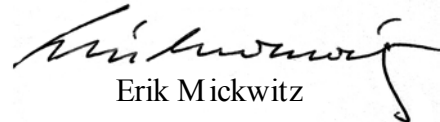
**KULUTTAJAVIRASTON OHJEET UIMAHALLIEN JA KYLPYLÖDEN
TURVALLIS UUDEN EDISTÄMISEKSI**

Kuluttajavirasto uudistaa ohjeen uimahallien ja kylpylöiden turvallisuuden edistämiseksi. Ohje perustuu tuoteturvallisuuslakiin (914/1986).

Ohjeiden tarkoituksena on tuoteturvallisuuslain perusteella määrittää uimahallien ja kylpylöiden turvallisuutta koskevat vähimmäisvaatimukset, lisätä uimahallien turvallisuutta ja tehostaa tuoteturvallisuuslain mukaista turvallisuuden valvontaa sekä ennaltaehkäistä onnettomuuksia ja tapaturmia.

Nämä ohjeet tulevat voimaan 16 päivänä elokuuta 2002 ja ne korvaavat 24 päivänä kesäkuuta 1999 annetun ohjeen.

Ylijohtaja

Erik Mickwitz

Tuoteturvallisuuspäällikkö

Tomi Lounema

KULUTTAJAVIRASTON OHJEET UIMAHALLIEN JA KYLPYLÖIDEN TURVALLISUUDEN EDISTÄMISEKSI

1. OHJEIDEN TARKOITUS

Ohjeiden tarkoituksena on tuoteturvallisuuslain (914/1986, muutoksineen) perusteella määrittää uimahallien ja kylpylöiden turvallisuutta koskevat vähimmäisvaatimukset, lisätä uimahallien turvallisuutta ja tehostaa tuoteturvallisuuslain mukaista turvallisuuden valvontaa sekä ennaltaehkäistä onnettomuuksia ja tapaturmia.

Kuluttajavirasto on laatinut nämä ohjeet yhteistyössä opetusministeriön, Suomen Hotelli- ja Ravintolaliitto SHR ry:n, Suomen Kuntoutuslaitokset ry:n, Suomen Latu ry:n, Suomen uimahallien isännöitsijät ry:n, Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry:n ja Uimahalli- ja kylpylätekninen yhdistys ry:n kanssa.

2. SOVELTAMISALA

Ohjeita sovelletaan uimahallien, uimaloiden, kylpylöiden, vesipuistojen, hotellien, virkistymis-, kuntoutus- tai hierontalaitosten, palvelutalojen, laivojen ja muiden vastaavien kohteiden uima-altaiden ja oheistilojen turvallisuuden määrittämiseen tuoteturvallisuuslain soveltamisalalla. Jäljempänä näissä ohjeissa käytetään soveltamisalasta termiä uimahalli.

3. PERUSKÄSITTEITÄ

Aaltoallas: Uima-allas, johon koneellisesti saadaan aikaan aaltoja.

Allasosasto: Uima-allasalue ja oheistilat.

Kaide: Rakenne, joka toimii putoamissuojana ja kulkemista helpottavana tukena portaissa, tasanteissa ja luiskissa.

Käsijohde: Rakenne, johon voi tarttua tai ottaa kiinni ja joka on suunniteltu auttamaan altaaseen menoa ja poistumista sieltä. Tällä tarkoitetaan myös vesivoimistelua ja terapiatoimintaa varten asennettua käsijohdetta altaassa.

Oheistilat: Uima-allasalueen ulkopuoliset tilat, kuten saunat, pesuhuoneet, pukuhuoneet, WC:t, ym.

4. UIMAHALLIEN TURVALLISUUDELLE ASETETTAVAT VÄHIMMÄISVAATIMUKSET

Uimahalli tai sen käyttäminen ei saa olla tuoteturvallisuuslain 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla vaarallinen uimahallin palveluja käyttävän kuluttajan terveydelle tai omaisuudelle.

Uimahallin on oltava kulloinenkin käyttäjäryhmä ja käyttäjien lukumäärä huomioon ottaen joka hetki turvallisesti käytettävissä.

Toiminnanharjoittajan on etukäteen määriteltävä käyttäjien yhtäaikainen enimmäismäärä, jotta uimahalli on turvallisesti käytettävissä ja valvonta mahdollista.

Uimaveden laadusta ja laadun valvonnasta säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (315/2002).

5. KÄYTTÖTARKKAILU JA MÄÄRÄAIKAISTARKASTUKSET

Käyttötarkkailu on jatkuvaa olosuhteiden ja turvallisuustason seuranta. Käyttötarkkailua on suoritettava päivittäin ainakin ennen asiakkaiden päästämistä tiloihin sekä huippukuormitusten aikana.

Uima-allasalueen käyttötarkkailusta pidettävästä käyttöpäiväkirjasta on tarkemmin kappaleessa 13 ”käyttöpäiväkirja”.

Uimahallilla tulee olla kirjallinen suunnitelma määräaikaistarkastusta vaativista kohteista ja tarkastusten ajankohdista. Määräaikaistarkastuksen ajankohta sekä tarkastuksen sisältö vaihtelevat käytettävien laitteiden tyyppin, laitteiden iän, materiaalien, käyttäjäryhmien (esim. vammaiset, vanhukset, vauvat) sekä käyttöasteen yms. tekijöiden mukaan.

6. RAKENTEET

6.1 Yleistä

Tiloissa on käytettävä turvallisia, hygieenisiä, korroosionkestäviä ja helposti puhdistettavia pintamateriaaleja. Allasosaston lattioissa ei saa olla muita kuin veden poistamiseen tarvittavia aukkoja ja välttämättömiä huoltoaukkoja.

6.2 Ritilät ja suojukset

Tiloissa ei saa käyttää irtoritiloita. Lattiakaivojen ja muiden vedenpoistoaukkojen kansien on pysyttävä kiinteästi paikallaan. Käyttäjiä suojaamaan asennetut suojukset on kiinnitettävä siten, että niitä ei pysty irrottamaan ilman työkalua (pois lukien loiskekourun ritilät, joiden irrottaminen tulee olla helppoa siivouksen vuoksi). Huolto- ja kunnossapitotöiden jälkeen on huolehdittava siitä, että ritilät ja lattiakaivojen ja muiden vedenpoistoaukkojen kannet asennetaan kunnolla paikoilleen.

6.3 Terävät kulmat ja ulkonemat

Pintamateriaaleissa ja kosketeltavissa olevissa rakenteiden osissa ei saa olla teräviä kulmia eikä ulkonemia. Kulmien tulee olla pyöristetty vähintään 3 mm pyöristyssäteellä.

Ulkonemia rakenteissa tulee välttää, sillä ne aiheuttavat käyttäjille kiinnijuuttumisen ja loukkaantumisen vaaran.

6.4 Liukkaus

Allasosaston lattioiden pintamateriaalien tulee olla sellaisia, että ne vähentävät liukastumisvaaraa. Lattioille ei saa jäädä vesilammikoita, mutta toisaalta lattian kaltevuus (kaato) ei saa olla liian suuri liukastumisvaaran takia.

Ohjeita liukkauden määrittämiseen saa esim. standardista SFS-EN 13451-1 Swimmingpool equipment. Part 1: General safety requirements and test methods. Uima-allasvarusteet. Osa 1: Yleiset turvallisuusvaatimukset ja testimenetelmät.

Monissa olemassa olevissa allasosastoissa on veteenmenoa varten luiska, jota käyttävät esimerkiksi vanhukset, itsenäisesti pyörätuolilla liikkuvat ja saattajat tai avustajat auttaessaan vaikeavammaisia henkilöitä pyörätuolissa veteen. Luiskan käyttöön liittyy aina liukastumisvaara. Luiskan on oltava loiva (kaltevuus 1°-15° välillä), molemmin puolin käsijohteilla varustettu ja luiskan pinnan tulee olla karhennettu vähintään 0,6 m:n syvyyteen asti veden pinnasta mitattuna.

Altaan pohja ei saa olla liukas ja pohjan tulee olla karhennettu 0,6 m:n syvyyteen asti veden pinnasta mitattuna vähentämään liukastumisvaaraa (erityisesti

liikuntarajoitteiset). Jos henkilö kaatuu yli 0,6 m:n syvyisessä vedessä, on loukkaantumisriski pienempi.

Lauteiden ja muiden askelma- tai lattiarakenteiden materiaalien tulee sellaisia, että ne vähentävät liukastumisvaaraa.

6.5 Värit

Pintamateriaalien vaaleat värit lisäävät valoisuutta. Eri pintojen ja rakenteiden erottaminen toisistaan värien tummuuseron avulla helpottaa toimintaa. Riittävä valaistus ja vaaleat pinnat sekä rakennusosien ja varusteiden kontrastit helpottavat liikkumista ja toimimista pesuhuoneissa ja allasosastolla (koskee erityisesti heikkonäköisiä ilman silmälaseja).

Vedenalaiset kulmat (esim. portaissa ja tasoissa) veden pinnasta mitattuna 1,2 m:n syvyyteen asti on selvästi erotettava eri väreillä ympäröivistä materiaaleista.

6.6 Valvomo, valvontapaikka

Uimahallin valvomosta tai muusta valvontapaikasta tulee olla esteetön näkyvyys altaille.

Kameravalvonnalla voidaan tehostaa valvontaa erityisesti kohteissa, joihin ei ole suoraa näköyhteyttä valvomosta tai valvontapaikasta. Kameravalvonta tulee järjestää siten, että katvealueita ei synny. Kameran välittämän kuvan on oltava tehokkaan valvonnan kannalta riittävän selkeä. Kamerat tulee suunnata valvonnan kannalta keskeisille alueille ja kohteisiin siten, että myös altaan pohja tulee valvotuksi.

Kameravalvonnasta tulee olla maininta uimahallin ulko-ovella, kassalla tai muualla näkyvässä paikassa henkilötietolain (523/1999) edellyttämällä tavalla.

Jos uimahallissa käytetään tallentavaa kameravalvontaa, on jokainen uimahallin tai vastaavan ylläpitäjä henkilötietolain (523/1999) tarkoittama rekisterinpitäjä ja on siten velvollinen laatimaan rekisteriselosteen henkilötietolain 10 §:n mukaisesti.

Valvomossa tulee olla työturvallisuuslain (299/1958) mukaiset ilmasto-olosuhteet. Ilmanvaihdon suunnittelussa ja järjestämisessä tulee pyrkiä lämpötila-alueeseen +21 – +25 °C ja kosteuden osalta 30 - 70 %.

6.7 Tikkaat, porrastikkaat ja portaat

Tikkaiden, porrastikkaiden ja portaiden askelmien tulee olla vaakasuorat (ei putkimaiset). Askelmien reunojen tulee olla pyöristettyjä ja askelmien pintojen tulee vähentää liukastumisvaaraa.

Porrastikkaissa ja portaissa tulee olla käsijohde molemmin puolin.

Tikkaiden, porrastikkaiden ja portaiden käsijohteiden tulee yltää 750 - 950 mm altaan yläpuolelle.

6.8 Kaiteet portaissa, tasanteissa ja luiskissa

Kaiteen poikkileikkauksen mitan tulee olla sellainen, että siihen on helppo tarttua ja siitä saa tukea.

Kulunohjauskaiteet, jotka esim. estävät kulkemisen tietylle alueelle, voivat olla irrotettavia. Kulunohjauskaiteiksi ei suositella köysisiä.

6.9 Käsijohteet altaalla ja veden alla

Käsijohteen sopiva poikkileikkauksen mitta on 25 – 50 mm. Tämä koskee myös veden alla olevia vesivoimistelukaiteita.

Vedessä liikkumista, uimaopetusta ja vesivoimistelua helpottavat käsijohteet upotetaan altaan seinään niin, ettei käsijohde ulkone altaan yläreunan etulinjasta. Käsijohteen turvallisena etäisyytenä seinästä pidetään noin 30 mm. Tällä estetään mm. jalkojen kiinnijuuttuminen altaan seinän ja käsijohteen väliin.

Käsijohteiden, tikkaiden, porrastikkaiden ja portaiden suunnittelussa ja rakentamisessa on huomioitava erityisryhmien tarpeet.

Ohjeita tikkaiden, porrastikkaiden ja portaiden rakenteista saa mm. standardista SFS-EN 13451-2: Swimming pool equipment. Part 2: Additional specific safety requirements and test methods for ladders, stepladders and handle bends. Uimaallasvarusteet. Osa 2: Tikkaiden, porrastikkaiden ja käsikahvojen lisäturvallisuusvaatimukset ja testimenetelmät.

6.10 Erityisaltaat

Aaltoallas:

Aaltoaltaassa on oltava varoitusvalot ja -äänet ennen aaltolaitteen käynnistymistä, niin että käyttäjät, jotka haluavat poistua altaasta ennen aaltojen syntymistä, voivat poistua turvallisesti. Aaltokoneen ollessa toiminnassa valvojan tulee tarkkailla tilannetta paikan päällä. Aaltoaltaan reunoissa tulee olla riittävä määrä tartuntaköyisiä käyttäjiä varten. Hyppääminen ja sukeltaminen altaaseen tulee estää aaltojen aikana esim. valvonnan avulla.

Muuntoallas:

Muuntoaltaan pohjaa voidaan nostaa ja laskea tai altaassa voi olla liikuteltava välisilta, jolla allas voidaan jakaa eri alueisiin. Pohjaa tai välisiltaa liikutettaessa altaassa ei saa olla käyttäjiä. Koneellisesti liikuteltavien pohjien tai välisiltojen käyttölaitteista tulee olla hyvä näkyvyys altaalle. Käyttölaitteen tulee olla ns. ”kuolleen miehen painike” (käyttäjän tulee koko pohjan liikkeen ajan vaikuttaa käyttölaitteeseen eli liike pysähtyy, jos käyttäjä irrottaa otteen käyttölaitteesta).

Jos nostopohjan pää on avoin, eivät käyttäjät saa päästä pohjan alle. Pohjan alle pääsy voidaan estää esimerkiksi erillisellä välisillalla tai asentamalla levy tai helmusta nostopohjasta altaan pohjaan.

Hyppyallas:

Hyppyaltaan, jossa on 1 m tai korkeampi ponnauslauta tai kerrostaso, syvyyden tulee olla vähintään 3,8 – 5,0 m riippuen ponnauslaudan tai kerrostason korkeudesta.

Hyppyvuorot on järjestettävä turvallisesti, esim. käyttäen hyppyvuorojen jakajaa. Jos hyppyallas on muun uima-altaan yhteydessä, on hyppy- tai sukellustoiminnan aikana tarvittava alue eristettävä siten, että muiden käyttäjien pääsy alueelle on estetty esim. käyttämällä kelluvia ratamerkkejä tai muita rakenteita ja / tai valvontaa. Hyppytornin kerrosten sulkeminen on oltava mahdollista joko kaitein tai muulla tarkoitukseen sopivalla tavalla (esim. köysi tai ketju).

Hyppytorneissa kaiteiden korkeuden tulee olla vähintään 1 m mitattuna tasolta, jossa henkilö voi seisoa. Kaiteiden rakenteiden tulee olla sellainen, ettei niitä pitkin voi kiivetä.

Opetusallas:

Lapsille tarkoitetun opetusaltaan syvyys saa olla enintään 0,9 m. Aikuisille tarkoitetun opetusaltaan syvyys saa olla enintään 1,5 m.

Jos uimahallissa ei ole erillistä opetusallasta, tulee opetustilanteissa uimahallin allasalue rajataan em. suositusten mukaisesti.

Monitoimiallas:

Altaissa, jossa on erilaisia vesiefektejä (esim. vesihieronta, vesiputouksia, vastavirtalaitteita, voimakkaita ilmaporeita), tulee olla riittävä määrä käsijohteita tai vastaavia tartuntamahdollisuuksia.

6.11 Vedenpoistoaukot altaissa

Poistoaukot eivät saa aiheuttaa niin suurta imua, että käyttäjä voi juuttua niihin kiinni. Liian voimakkaan imun syntyminen voidaan estää mm. ritilöiden muotoilulla, imukanavien yhdistämisellä tai tarvittavalla automatiikalla.

Lisäohjeita saa mm. standardista SFS-EN 13451-1 Swimming pool equipment. Part 1: General safety requirements and test methods. Uima-allasvarusteet. Osa 1: Yleiset turvallisuusvaatimukset ja testimenetelmät.

6.12 Veteen hyppääminen altaan reunalta

Alue, josta on turvallista hypätä altaaseen, tulee olla merkitty. Samoin tulee merkitä alue, jossa ei ole turvallista hypätä altaaseen tai jos hyppääminen on kokonaan kielletty. Veteen hyppäämispaikassa turvallisena vedensyvyytenä pidetään vähintään 1,8 m.

7. SIISTEYS, HYGIENIA JA ALTAIDEN PUHDISTUS

Siivouksen tulee olla säännöllistä ja kävijämäärään nähden riittävää, jotta sillä saavutetaan ja ylläpidetään hyvä hygieniataso sekä vähennetään liukastumisvaaraa. Siivousvälineiden, -aineiden, -koneiden ja -menetelmien tulee olla sellaisia, ettei niiden käytöstä aiheudu vaaraa uimahallin käyttäjille.

Siivousvälineet, -aineet ja -koneet säilytetään niille varatussa asianmukaisessa lukitussa tilassa. Siivousajankohdat on suunniteltava niin, ettei siivouksesta aiheudu vaaraa uimahallin käyttäjille.

8. VALVOJA**8.1 Uimahallit (lukuunottamatta kohdassa 8.2 tarkoitettuja allasalueita)**

Uima-allasalueella on oltava aina yleisö- ja uimaopetusvuoroilla ko. tehtävään riittävästi koulutettu uinninvalvoja / hengenpelastaja. Uinninvalvoja / hengenpelastajia tulee olla riittävästi allaspinta-alaan, altaiden sijaintiin ja kävijämäärään nähden. Asiakkaiden on voitava helposti tunnistaa uinninvalvoja / hengenpelastaja.

Valvojalla ei saa olla valvontavuoron aikana valvontaa haittaavia muita tehtäviä.

Valvojan tehtäviin kuuluu käyttäjien turvallisuuden valvonnan lisäksi yleisen järjestyksen ja siisteyden (erityisesti liukkauden), rakenteiden (mm. köydet, kaiteet, loiskeritilät) sekä välineiden kunnan tarkkailu.

Varsinkin sesonkiaikoina tulee toiminnanharjoittajan huolehtia siitä, että uinninvalvojia / hengenpelastajia on riittävästi kävijämäärään nähden. Tämä tulee ottaa ennakkoon huomioon ja varautua uinninvalvojien / hengenpelastajien määrän lisäämiseen tarpeen mukaan.

Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton määrittämät uinninvalvojien / hengenpelastajien pätevyysvaatimukset sekä Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton suositukset uinninvalvojien / hengenpelastajien lukumäärästä ovat liitteenä 1.

8.2 Hotellit, pienet kylpylät ja kuntoutuslaitokset

Hotellien ja niihin rinnastettavien majoitusliikkeiden sekä pienten kylpylöiden ja kuntoutuslaitosten, joiden allasosaston yhteenlaskettu vesipinta-ala on alle 200 m², allastoiminnoissa, aamu-uinnin, aamu- ja iltasaunan tai tilaussaunan yhteydessä, valvonta voidaan järjestää allasalueen kameravalvonnalla, jota seurataan henkilökunnan toimesta. Yleisövuoroilla sekä erityisryhmien, kuten lasten ja liikuntarajoitteisten, ollessa uima-allasalueella, vaaditaan uinninvalvojan läsnäoloa altaalla.

Hotellihuoneessa olevassa hotellikirjassa sekä allasalueella tulee olla tiedot uima-allasalueen valvontajärjestelmästä (kameravalvonta, ohjeet avun hälyttämiseksi yms.).

Myös kohdan 8.2 mukaisissa kohteissa uima-allasalueelle tulee nimetä sen toiminnasta ja turvallisuudesta vastaava henkilö.

9. AVUNHÄLYTTÄMISJÄRJESTELYT JA HENKILÖKUNNAN TURVALLISUUSKOULUTUS

Kaikkien työntekijöiden on osattava hälyttää apua ja tiedettävä erilaiset keinot avun hälyttämiseksi. Puhelimen vieressä tulee olla kirjalliset soitto-ohjeet numeroineen, osoitteineen ja tarvittaessa ajo-ohjeet hälytysajoneuvoille.

Kaikkien työntekijöiden tiedossa tulee olla henkilöstön tehtäväjako (kuka pelastaa, elvyttää, kutsuu hälytysajoneuvon, menee opastamaan jne.) ja johtamisvastuun määrytyminen onnettomuustilanteessa.

Uimahallin koko henkilökunnalle tulee järjestää vähintään kerran vuodessa turvallisuuskoulutusta ja valmiusharjoitus, jolloin kerrataan käytännössä avun hälyttämistoimenpiteet vesipelastus altaasta, mahdollisten pelastusvälineiden käyttö, elvytys ja toiminta tavallisimmissa sairauskohtaustapauksissa ja tapaturmissa.

Erityisesti tulee harjoitella pelastustoimenpiteitä ja henkilöstön yhteistoimintaa. Allasosastolla työskentelevien tulee harjoitella edellä mainittuja asioita vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Kaikki hieronta-asetat, vesiliukumäet ja vastaavat laitteet tulee pystyä pysäyttämään hätäpysäytyslaitteesta, joka sijaitsee valvomossa ja / tai muussa tarkoituksenmukaisessa paikassa.

10. PELASTUSVÄLINEET

Uimahallissa on oltava olosuhteiden edellyttämä määrä pelastusvälineitä, kuten pelastusrenkaita, pelastussauvoja sekä tarvittaessa heittoliinoja. Lisäksi varusteeksi suositellaan hapenantolaitetta, jonka käyttöön henkilökunta on koulutettava. Pelastusvälineet ja hapenantolaitteet tulee pitää jatkuvasti toimintakuntoisina.

11. OPASTUS JA MERKINNÄT

Opasteissa on suositeltavaa käyttää yksinkertaisia, helposti havaittavia ja riittävän suuria kuvasymboleja. Opasteiden tulee soveltua esimerkiksi, erityisryhmille sekä suomea tai ruotsia taitamattomille.

Veden syvyys altaan eri kohdissa ja altaan tasoerot on merkittävä ja ilmoitettava selvästi. Jos uima-altaan pohja ei ole vaakasuora, altaan reunalla on oltava altaan pohjan muotoa vastaava profiilikuva, johon merkitään altaan syvyysmitat.

12. VALAISTUS

Hyvä, tasainen ja häikäisemätön valaistus sekä pintojen värien tummuuserojen käyttäminen eri rakenteiden välillä helpottavat tiloissa liikkumista. Valaistuksen tulee olla riittävän tehokas, suhteellisen tasainen ja häikäisemätön. Uima-allasalueella valon suora häikäisy, häikäisevä heijastuminen vedenpinnan kautta sekä auringonvalon aiheuttama häikäisy on pyrittävä estämään. Uima-allasvalaisimet vedenpinnan alla tasaavat valaistusta ja estävät pintaheijastusta. On tärkeää, että vedenpinta on helposti erotettavissa.

13. KÄYTTÖPÄIVÄKIRJA

Uima-allasalueen käyttötarkkailusta tulee pitää käyttöpäiväkirjaa, johon merkitään päivittäinen rutiinitarkastus, kävijämäärä sekä uima-altaan erityiskäytön ajankohdat (esim. vauvauinti, terapiaryhmät). Lisäksi laitteiden toimintahäiriöt ja sattuneet tapaturmat sekä läheltäpiti tapaukset merkitään käyttöpäiväkirjaan.

Allasveden laatuvaatimuksista sekä veden laadun käyttötarkkailusta on määrätty erikseen sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (315/2002). Kirjanpidosta on annettu ohjeet allasvesiasetuksen soveltamisoppaassa.

Tämän ohjeen mukainen käyttöpäiväkirja voidaan sisällyttää osaksi em. asetuksen edellyttämää käyttöpäiväkirjaa / kirjanpitoa.

14. TURVALLISUUDEN VALVONTA

Tuoteturvallisuuslain 3 §:n mukaisesti uimahallin turvallisuudesta vastaa ja sitä valvoo ensisijaisesti palvelun tuottava toiminnanharjoittaja. Vallitsevat olosuhteet ja käyttäjien lukumäärä on otettava huomioon arvioitaessa tarvetta valvonnan tehostamiseen.

Toiminnanharjoittajan on valvottava, että pienillä lapsilla ja erityisryhmillä on mukanaan huoltaja tai henkilö, joka vastaa lapsen tai erityistä huolenpitoa vaativan henkilön oleskelusta ja valvonnasta.

Tuoteturvallisuuslain mukaiset valvontaviranomaiset ovat Kuluttajavirasto, lääninhallitus ja kunnan valvontaviranomainen.

15. TURVALLISUUSASIAKIRJA

Uimahallilla on oltava kirjallinen turvallisuusasiakirja, joka sisältää liitteenä 3 olevan mallin mukaiset vähimmäistiedot uimahallin turvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden valvonnan järjestämisestä.

Onnettomuuskirjanpito sisältää tapahtuneiden onnettomuuksien lisäksi myös vakavat läheltäpöytätilanteet. Onnettomuuskirjanpito antaa pohjaa riskinarvioinnille ja uimahallin turvallisuusjärjestelmän kehittämiseksi.

Turvallisuusasiakirja voidaan sisällyttää osaksi allasvesiasetuksen (315/2002) mukaista käyttöpäiväkirjaa ja / tai pelastustoimiasetuksen (857/1999) 10 §:n tarkoittamaa kiinteistön turvallisuussuunnitelmaa ja / tai työturvallisuuslain (299/1958) edellyttämää työsuojelun toimintaohjelmaa.

Turvallisuusasiakirja tulee säilyttää sellaisessa paikassa, josta henkilökunta mukaan lukien sijaiset ja tilapäiset työntekijät sen helposti löytävät.

Turvallisuusasiakirjaa tulee päivittää tilanteiden ja olosuhteiden muuttuessa.

16. OHJEIDEN TOTEUTTAMINEN

Opetusministeriö, Suomen Hotelli- ja Ravintolaliitto SHR ry, Suomen Latu ry, Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry, Suomen uimahallien isännöitsijät ry, Suomen Kuntoutuslaitokset ry ja Uimahalli- ja kylpylätekninen yhdistys ry pyrkivät myötävaikuttamaan siihen, että näitä ohjeita noudatetaan.

Kuluttajaviraston, opetusministeriön, Suomen Hotelli- ja Ravintolaliiton SHR ry:n, Suomen Latu ry:n, Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry:n, Suomen uimahallien isännöitsijät ry:n, Suomen Kuntoutuslaitokset ry:n ja Uimahalli- ja kylpylätekninen yhdistys ry:n aloitteesta käydään tarvittaessa neuvotteluja näiden ohjeiden täytäntöönpanosta ja mahdollisista muista ohjeiden toteuttamiseen samoin kuin uimahallien turvallisuuden parantamiseen liittyvistä seikoista.

17. VOIMAANTULO

Nämä ohjeet tulevat voimaan 16 päivänä elokuuta 2002 ja ne korvaavat 24 kesäkuuta 1999 annetut ohjeet.

18. MUITA MÄÄRÄYKSIÄ, OHJEITA JA SUOSITUKSIA

- Rakennuslaki (370/1958, myöhempien muutoksineen) ja sen nojalla annetut säännökset ja määräykset
- Terveysturvallisuuslaki (762/1994)
- Työturvallisuuslaki (299/1958)

- Valtioneuvoston päätös koneiden turvallisuudesta (1314/1994)
- Valtioneuvoston päätös työssä käytettävien koneiden ja muiden työvälineiden hankinnasta, turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta (856/1998)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (315/2002)
- Soveltamisopas sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen 315/2002 uimahallien ja kylpylöiden allasveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista, Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry 2002.

- Rakennusmääräyskokoelma F2
- Sähköturvallisuusmääräykset A2-94

- RT 97-10474: Uimahallit ja virkistyskylpylät
- Opetusministeriön liikuntapaikkajulkaisu 63: Esteettömät liikuntatilat, 1997
- Lääkintöhallituksen ohjekirje nro 3/1988: Yleisten uimaloiden ja uimarantojen terveydellinen valvonta
- Kuluttajaviraston valvontaohjeet vesiliukumäille (1996)

- Uimahallien ja sivutilojen hygieniaopas (ilmestyy syyskuussa 2002). Ympäristö ja Terveys-lehti
- SFS 5068 Valvomon rakenteellinen suunnittelu
- SFS 6002 Sähkötyöturvallisuus
- SFS 6000-7-702 Pienjännitesähköasennukset. Osa 7: Erikoistilojen- ja asennusten vaatimukset. Luku 702: Uima-altaat ja vastaavat.
- Eurooppalaisen standardisoimisjärjestön CEN:n standardeja (standardit ovat englanninkielisiä, vain otsikot on käännetty suomeksi):

SFS-EN 13451-1	Swimming pool equipment. Part 1: General safety requirements and test methods. Uima-allasvarusteet. Osa 1: Yleiset turvallisuusvaatimukset ja testimenetelmät
SFS-EN 13451-2	Swimming pool equipment. Part 2: Additional specific safety requirements and test methods for ladders, stepladders and handle bends. Uima-allasvarusteet-Osa 2: Tikkaiden, porrastikkaiden ja käsikahvojen lisäturvallisuusvaatimukset ja testimenetelmät
SFS-EN 13451-3	Swimming pool equipment. Part 3: Additional specific safety requirements and test methods for fittings for water treatment purposes. Uima-allasvarusteet. Osa 3: Veden käsittelyyn tarkoitettujen altaan laitteiden lisäturvallisuusvaatimukset ja testimenetelmät
SFS-EN 13451-4	Swimming pool equipment. Part 4: Additional specific safety requirements and test methods for starting platforms. Uima-allasvarusteet. Osa 4: Lähtökorokkeiden lisäturvallisuusvaatimukset ja testimenetelmät
SFS-EN 13451-5	Swimming pool equipment. Part 5: Additional specific safety requirements and test methods for lane lines. Uima-allasvarusteet. Osa 5: Ratoja erottavien köysien lisäturvallisuusvaatimukset ja testimenetelmät
SFS-EN 13451-6	Swimming pool equipment. Part 6: Additional specific safety requirements and test methods for turning boards. Uima-allasvarusteet. Osa 6: Kääntöpaikkojen lisäturvallisuusvaatimukset ja testimenetelmät
SFS-EN 13451-7	Swimming pool equipment. Part 7: Additional specific safety requirements and test methods for water polo goals. Uima-allasvarusteet. Osa 7: Vesipallomaalien lisäturvallisuusvaatimukset ja testimenetelmät

SFS-EN 13451-8 Swimming pool equipment. Part 8: Additional specific safety requirements and test methods for leisure water features. Uimaallasvarusteet. Osa 8: Vesiefektin lisäturvallisuusvaatimukset ja testimenetelmät

Standardiluonnoksia:

prEN 13451-9 Swimming pool equipment. Part 9: Safety signs

prEN 13451-10 Swimming pool equipment. Part 10: Additional specific safety requirements and test methods for diving platforms, diving springboards and associated equipment

prEN 13451-11 Swimming pool equipment. Part 11: Additional specific safety requirements and test methods for moveable pool floors and moveable bulkheads

Liite 1.

Uinninvalvojan / hengenpelastajan pätevyysvaatimukset uimahalleissa ja kylpylöissä

Uinninvalvojalla / hengenpelastajalla tulee olla seuraavat tiedot ja taidot:

- tietää erilaisissa pelastustapahtumissa ja –tilanteissa turvallisen toiminnan periaatteet
- osata käytännössä toimia turvallisesti erilaisissa pelastustilanteissa
- suoriutua uinninvalvojan / hengenpelastajan testiuinnista (katso liite 2)
- tietää / osata käyttää erilaisia pelastusvälineitä, sekä tietää, miten ja milloin välineet tulee huoltaa
- tietää ihmisen fysiologian perusteet (verenkierto, keuhkojen toiminta, vedenpaineen vaikutukset uimariin,...), jotta hän pystyy toimimaan ensiaputilanteissa
- osata hätäensiapu ja jatkotoimenpiteet
- tietää tehtävät, oikeudet ja vastuu
- tuntee asiakaspalvelun perusteet
- hallita eri uintitekniikat.

Nämä tiedot ja taidot voi hankkia suorittamalla Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton uimaopettajan jatkokurssin ja / tai hengenpelastajan peruskurssin.

Suosituksukset uinninvalvojien / hengenpelastajien lukumäärästä allastiloissa

Uinninvalvojia / hengenpelastajia on oltava vesipinta-alaan ja altaiden sijoitteluun nähden seuraavasti:

enintään 25 m allas + lasten allas	1 - 2 valvojaa
25 m allas + 2 pientä allasta	1 valvoja ja kameravalvonta tai 2 valvojaa
50 m allas + lasten allas	2 valvojaa
50 m allas + 2 muuta allasta	2 valvojaa ja kameravalvonta tai 3 valvojaa

Lisäksi on oltava ruuhka-ajoksi lisäapua.

Lähde: SUH (Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry.)

Liite 2.

Uinninvalvojan / hengenpelastajan testiuinti

Testien tarkoituksena on kuvata todellisia tilanteita, joita uinninvalvoja ja uimakoulun vastaava opettaja saattaa työssään kohdata. Testien läpäiseminen edellyttää hyvää ja monipuolista uintitaitoa sekä fyysistä kuntoa.

Uinninvalvojan / hengenpelastajan testiuinti:

1. Pelastushyppy veteen
2. 25 metrin pelastusuinti (katse pelastettavaan)
3. Käännöksen jälkeen suoraan 10 metrin pituussukellus
4. 15 metrin uinti (tyyli vapaa)
5. Kosketus altaan päättyyn josta sukellukset pää edellä
  - 4 metriä, kolme kertaa
  - 3 metriä, neljä kertaa
  - 2 metriä, kuusi kertaaViimeisellä kerralla pohjasta tuodaan Helly-nukke tai toinen ihminen, muilla kerroilla esim. kiekko
6. 50 metrin kuljetus kahta eri kuljetusotetta käyttäen (kuljetettavan on oltava saman painoinen)

Aikaraja on 3 min 40 s, (tytöt ja pojat sama aika).

Testi jatkuu:

7. Kuljetettavan altaasta nosto, (saa käyttää toista henkilöä apuna)

Suoritusten on oltava oikein (eli testiuinti arvioidaan hyväksytyksi tai hylätyksi).

Testin kokonaispituus on 100 metriä.

Uimalasien käyttö on kielletty koska testiuinnissa jäljitellään pelastustilannetta.

Lähde: SUH (Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry.)

Liite 3.

Turvallisuusasiakirja

1. Uimahallin turvallisuudesta vastaava henkilö

- henkilön nimi ja tehtävien määrittely.

2. Työvuoron turvallisuusvastaava

- henkilön asema ja tehtävien määrittely
- menettely, jolla vastuu ja sen vaihtuminen vahvistetaan
- työvuoron turvallisuusvastaavan on oltava paikalla ja tavoitettavissa uimahallissa.

3. Käyttäjät ja käyttäjäryhmät

- toiminnanharjoittajan määrittelemä käyttäjien yhtäaikainen enimmäismäärä
- kohdekohtaiset ohjeet pienten lasten ja erityisryhmien turvallisuuden varmistamiseksi.

4. Siivousohjelma

- siivoussuunnitelma, joka pitää sisällään siivousmenetelmät ja -ajankohdat
- ohje siivouksessa käytettävien koneiden turvallisesta käytöstä ja säilytyksestä.

5. Uima-altaan laitteet ja koneet

- koneiden ja laitteiden käyttöä koskevat turvallisuusohjeet
- kuvaus huollon järjestämisestä
- ohjeet päivittäis- ja määräaikaistarkastuksista.

6. Toimintaohje tapaturmatilanteita varten

- ohjeet avun hälyttämisestä ja varajärjestelmästä
- työnjako ja johtamisvastuu
- toimintajärjestys
- luettelo ensiapuvälineistä
- pelastusvälineet ja ensiapujärjestelyt

7. Onnettomuuskirjanpito ja onnettomuuden syyn tutkinta

- sisältäen onnettomuudet ja vakavat läheltäpötitilanteet
- kuvaus onnettomuuskirjanpidon ja tutkinnan järjestämisestä.

8. Käyttöpäiväkirja

- kohdan 13 mukainen käyttöpäiväkirja.

Kuluttajaviraston julkaisusarja 2002

- 1/2002** Tekstiviesti- ja Wap-palvelut kuluttajille
- 2/2002** Finnish Consumer Agency's guidelines for the promotion of safety on ski slopes
- 3/2002** Konsumentverkets anvisningar främjande av säkerheten i skidpister
- 4/2002** Kuluttajaviraston ohjeet uimahallien ja kylpylöiden turvallisuuden edistämiseksi